

دانشنامه حقوقی

(حقوق مدنی)

جلد اول

تألیف:

دکتر بهمن ملک زاده

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد تهران شمال

با مقدمه:

استاد معظم حضرت آیت الله سید محمد موسوی بجنوردی



مجمع علمی و فرهنگی مجد

فهرست مطالب

۷	مقدمه دکتر سید محمد موسوی بجنوردی
۹	مقدمه
۱۱	حرف الف
۳۱۷	حرف ب
۴۸۲	حرف پ
۵۱۱	حرف ت
۷۸۶	منابع

مقدمه

ویژگیهای دانشنامه حقوقی

شکر و سپاس خدای را که توفیق داد قلم به دست بگیرم. اهمیت فرهنگ‌نویسی و اصطلاح‌شناسی در عصر ما بر دانش‌پژوهان پوشیده نیست. کلید آشنایی با هر علم و دانشی، شناخت معانی لغات و اصطلاحات آن علم است. تخصصی شدن و گستره دانش علوم، تدوین فرهنگ اصطلاحات مربوط به هر علم را برای دست‌یابی و فهم سریع تر به معانی کاربردی واژه‌ها و اصطلاحات در آن علم، ضروری‌تر ساخته است، به گونه‌ای که فرهنگ‌های عمومی، از یک محقق را برآورده نمی‌کند. به همین دلیل است که لغات واژه‌ها و اصطلاحات ویژگی هر علم و حتی هر درسی جداگانه نیاز به تدوین دارد. اگر چه در این زمینه کارهای بارز و ارزنده انجام گرفته است ولی با توجه به گستره علم حقوق هنوز نیاز برای کارهای علمی زیادی احساس می‌شود.

در تدوین دانشنامه حاضر که ارزش است برای پاسخ به نیازهایی که احساس می‌شود به کتابها و منابع علمی زیادی مراجعه شده است تا در مجموع بتوانم اثر مطلوب و ارزشمندی را ارائه دهم. پس از مطالعه و جستجو روانی در کتابهای فقهی و حقوقی، کتاب ترمینولوژی حقوق دکتر جعفری لنگرودی را محور قرار داده و مطالب تکمیلی را از کتابهای فقهی و حقوقی اساتید فن از قدما تا معاصرین به آن افزوده شد و از امتیازاتی که در دانشنامه حاضر وجود دارد این است که معانی لغوی و اصطلاحات شرعی بیش از ۳۰۰۰ واژه آورده شده است. و تقسیم‌بندی‌های مفیدی در زیر هر اصطلاح انجام شده است که برای افرادی که اهل تحقیق و پژوهش در رشته فقهی و حقوقی می‌باشند جاب و آبل استفاده خواهد بود. علاوه بر آن تلاش شده است تا این کتاب نه تنها قابل استفاده برای دانش‌پژوهان رشته فقه و کلیه گرایشهای حقوق باشد، بلکه سرفصلی شود برای تحقیق در علوم دیگر. دانشنامه حاضر حاصل سالها تحقیق و پژوهش نگارنده است که اکنون برای آشنایی و ویژگیهای آن به اختصار اشاره می‌کنیم:

- ۱- بی شک در علم فقه و حقوق اساتید ارجمند آثاری بینظیری دارند که در این تحقیق راهگشای نگارنده بوده است. کما اینکه در این دانشنامه بیش از ۴۰۰ منبع استفاده شده است و بدون اغراق از عمده کتب فقهی و حقوقی بهره گرفته ام و برای تبیین هر واژه ای به غالب آثاری که در این زمینه سخنی گفته اند و نیز اساتید صاحب نظر رجوع و بهترینها را انتخاب شده اند.
- ۲- در این اثر سعی بر آن بوده که کلیه اصطلاحات حقوقی و اصطلاحات مشترک در فقه و حقوق به تفصیل آورده شود. جهت تسهیل استفاده جامع از دانشنامه واژه‌هایی که به صورت استقراضی هم در فقه و حقوق از آنها استفاده می‌شود نیز آورده شده است.

۳- دانشنامه حاضر می تواند مورد استفاده گروههای مختلف حقوقی و فقهی - حقوقی قرار گیرد اعم از اساتید، وکلاء، دانشجویان.....

۴- اصطلاحات دانشنامه حاضر جهت تسهیل استفاده خوانندگان گرمی بنا بر حروف الفباء به نگارش در آمده است. لذا بدون صرف وقت زیاد به راحتی می توان از اصطلاح مورد نظر را استفاده کرد.

۵- در این تحقیق سعی نگارنده بر این بوده است که هر اصطلاح را بطور کامل بررسی کند بشکلی که خواننده را از رجوع به منابع دیگر بی نیاز کند.

۶- هر اصطلاح در لغت، اصطلاح بطور مفصل تبیین و سپس ماده یا مواد قانونی که اشعار به آن مورد دارد آورده شده و با مثال و مصادیق کافی فهم مطالب برای هر خواننده ای تسهیل شده است.

۷- با توجه به اینکه سالهای زیادی است که دروس فقه و حقوق تدریس می کنم و گماکان از ضعف دانشجویان این رشته مطلع هستم لذا یکی از اهداف مهم مورد نظر در نگارش این دانشنامه این است که به تدریس از قبل از وارد شد به دورس تخصصی ابتدا بر لغات و اصطلاحات درس مسلط شوند چرا که در صورتی فهم دروس فقهی و حقوقی امکان پذیر خواهد بود که ابتدا اصطلاحات و نیز نکات کلیدی آنها فهمیده شده باشد.

۸- در آخر باید اشاره کرد به آن که چند مجموعه پیش رو حاصل چندین سال تلاش و تحقیق است و دنیا اگر چه تمام تلاشم است بدون ایراد بودن اثر بکار گرفته ام لیکن از انتقادهای صاحب نظران و همکاران دانشجو ن گرمی در غنی تر کردن کار استقبال خواهم کرد. وضعفها و کمبودهای آن با اظهار نظر خواهند نمود نکته سنج به تکمیل و تصحیح آن در چاپهای بعدی کمک خواهد کرد. انشالله

در پایان جا دارد از کلیه عزیزانی که در این پژوهش همراه و یارم بودند همسر عزیز و فرزندان دلبندم و نیز استاد دانشمند حضرت آیت الله دکتر سید محمد موسوی بجنوردی که در مقام استادی همواره راهنما و مشوقم بوده اند و جناب دکتر سید عباس حسینی نیک مدیر انتشارات مجید تشکر و قدردانی کرده و برایشان طول عمر با عزت از خداوند عز و جل خواست می کنم.

به امید آنکه با انجام این تحقیق رضای خداوند باری تعالی را فراهم کند و توفیقهای ذخیره آخرت قرار داده باشم و ثواب آن را به چهارده معصوم (ع) و روح بزرگ پدر و مادر عزیزم هدیه می کنم.

با آرزوی توفیق روز افزون برای همه

فهیمة ملک زاده

بهار ۱۳۹۵